

блеми недисциплінованих або таких, що порушують порядок, пасажирів, включивши в них положення типового законодавства, що містяться у додатку до вищезазначеної резолюції.

У статтях 90 та 101 Повітряного кодексу України закріплено настання відповідальності за правопорушення на повітряному транспорті, а притягнення до відповідальності осіб врегульовано статтями 111–113, ч. 2 ст. 120, ч. 3 ст. 133, ст. 137, 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення та статтями 269, 277, 281, 291, 296 Кримінального кодексу України [1].

У випадках скоєння злочину пасажиром ПС командир має право застосувати запобіжні заходи щодо особи, яка вчинила протиправні дії, що передбачають кримінальну відповідальність, та передати особу компетентним органам. Пильне вивчення проблеми безпеки польотів показує, що багато існуючих правил і положень щодо забезпечення безпеки вже застаріли. Якщо замість них будуть вироблені та впроваджені в практику нові правила, що відповідають сучасним умовам, то це можна буде вважати одним з найбільших досягнень авіації за весь час, який минув з тих пір, як піднявся в повітря перший літак.

Література

1. Повітряний Кодекс України від 19.05.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48–49. Ст. 536.

2. Про затвердження Положення про систему управління безпекою польотів на авіаційному транспорті: Наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 25.11.2005 р. № 895 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/803/2004>.

УДК 504.504:629:73(043.2)

Малярчук Н. В., к.ю.н.,

Рошук М. В., студентка

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ

Серед джерел регулювання повітряних перевезень можна вказати на Цивільний і Господарський кодекси України, міжнародно-правові акти, двосторонні міжнародні угоди про повітряне сполучення. До спеціальних джерел – Повітряний кодекс України, Правила повітряних перевезень вантажів та інші підзаконні нормативні акти, що регулюють повітряні вантажні перевезення. Договір перевезення вантажу повітряним транспортом

також є джерелом правового регулювання повітряних перевезень. Систематизація джерел регулювання повітряних вантажних перевезень дозволяє простежити тенденції зближення вітчизняного і міжнародного законодавства у сфері повітряних перевезень. Тому уніфікації норм національного законодавства і міжнародних конвенцій та інших угод, які регулюють повітряні перевезення відіграють важливу роль в регулюванні такого виду перевезень [1, с. 203].

З метою прискорення розвитку транспортної системи, її інтеграції в європейську та світову транспортні системи в Україні необхідно ратифікувати міжнародні конвенції та укласти договори в сфері перевезень. Необхідно зазначити, що міжнародні повітряні перевезення регулюються міжнародними конвенціями та багатосторонніми договорами [2, с. 12]. Ефективне регулювання повітряних перевезень стало можливим завдяки діяльності міжнародних організацій, які об'єднали провідні авіакомпанії Європи, США, Азії, Австралії.

В Україні при здійсненні авіаперевезень керуються багатосторонніми, двосторонніми договорами про повітряне обслуговування, а також Повітряним кодексом, у якому вказано, що регулярні міжнародні польоти повітряних суден, під час яких повітряні судна перетинають державний кордон України та іншої держави, здійснюються на підставі міждержавних домовленостей і міжнародних угод [3, с. 420]. Нерегулярні міжнародні польоти можуть виконуватися за спеціальними дозволами.

Для правового регулювання повітряних перевезень важливу роль відіграє також законодавче визначення самих понять, що розкривають суть повітряних перевезень. Так наприклад, повітряний перевізник – центральний суб'єкт відносин перевезення. Повітряним перевізником визнається будь-яка юридична чи фізична особа, яка виконує повітряні перевезення і має права експлуатанта авіаційної техніки. Стосовно іноземних повітряних перевізників визнаються права експлуатанта за документами, які видані компетентним органом відповідної зарубіжної держави і які відповідають вимогам міжнародних договорів та угод, учасницею яких є Україна [4, с. 102].

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 1397 від 15.11.1996 року «Про затвердження Положення про національного повітряного перевізника» передбачено перевізника із спеціальним статусом – національного повітряного перевізника. Запровадження для авіаційних підприємств статусу національного повітряного перевізника передбачає створення умов для поліпшення транспортних зв'язків України з іншими державами та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних авіапідприємств на міжнародному ринку транспортних послуг. Надання авіаційному підприємству статусу національного повітряного перевізника здійснюється на конкурсних засадах за поданням Мінтрансу на підставі рішення Кабінету Міністрів Укра-

їни. Національний повітряний перевізник зобов'язаний забезпечувати: першочергове виконання обов'язків, що випливають із міжнародних договорів України, замовлень та окремих завдань Кабінету Міністрів України на повітряні перевезення; належний рівень безпеки польотів, авіаційної та екологічної безпеки, регулярності польотів та культури обслуговування. Авіаційне підприємство, якому надано статус національного повітряного перевізника, може бути позбавлене цього статусу у разі недодержання ним вимог. Повітряні перевезення виконуються на підставі договору. Кожний договір повітряного перевезення та його умови посвідчуються документом на перевезення, який видається авіаційним підприємством або уповноваженими ним організаціями чи особами (агентами) [5, с. 57].

У міжнародних перевезеннях правилами висуваються додаткові вимоги, зокрема ввезення, вивіз або транзит вантажу повинні бути дозволені законами і правилами країни, на територію, із території або через територію якої здійснюється перевезення. Питання міжнародних перевезень регулюється Конвенцією для уніфікації деяких правил міжнародних повітряних перевезень (Монреаль, 28 травня 1999 року), Наказом Мінтрансу № 793 від 14.10.03 «Про затвердження Правил повітряних перевезень вантажів», Наказом Мінтрансу № 568 від 25.07.03 р. «Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу» та іншими нормативними актами [6, с. 50].

Отже, зазначені конвенції та договори створюють відповідну правову базу для міжнародних перевезень. Країни – учасниці Міжнародної організації цивільної авіації відповідно до її Статуту повинні передавати їй копії всіх укладених ними угод, договорів, конвенцій з питань цивільної авіації. Вони мають враховувати рекомендації цієї організації. З метою організації повітряних польотів цивільних літаків однієї держави над територією іншої укладаються спеціальні двосторонні й багатосторонні угоди (договори) [7, с. 132].

Література

1. Опришко В. Ф. Міжнародне економічне право: підручн. / В. Ф. Опришко. – [2-ге вид., перер. і допов.]. – К. : КНЕУ, 2003. – 311 с.
2. Безлюдько І. О. Договір перевезення вантажу повітряним транспортом за цивільним правом України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / І. О. Безлюдько. – К., 2005. – 20 с.
3. Мовчан. А. П. Міжнародне повітряне право. К., 2001. – С. 24.
4. Бордунов В. Д. Міжнародне повітряне право: підручник / В.Д. Бордунов. – М.: Авіабізнес, 2007. – С. 464.
5. Верещагін О. М. Міжнародне повітряне право: проблеми міжнародно-правового регулювання повітряних сполучень / О.М. Верещагін. – М., 2000. – С. 56–62.

6. Бордунов В. Д. Правовий механізм діяльності міжнародних авіаційних організацій / В. Д. Бордунов. – М., 2001. – С.45–51.

7. Каламкарян Р. А., Мигачов Ю. І. Міжнародне повітряне право: підручник / Р. А. Каламкарян, Ю. І. Мигачов. – М.: Юрінком Інтер, 2005. – С. 550.

УДК 504.06(043.2)

Мацелик М. О., к.ю.н., доцент,

Моренець О. І., студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ГАЛУЗІ АВІАЦІЇ

Важливу роль при формуванні засад правового регулювання забезпечення екологічної безпеки в галузі авіації відіграє законодавство Європейського Союзу (ЄС), до якого Україна прагне адаптувати власне законодавство, в тому числі щодо забезпечення екологічної безпеки в цій сфері [1].

Сучасне екологічне законодавство ЄС спирається на велику кількість нормативно-правових актів. Значне місце серед них посідають директиви, що становлять певну систему, в рамках якої виділяються розділи на підрозділи. Серед цих розділів найбільшим за обсягом є розділ, в якому регулюються питання забруднення та інші шкідливі фактори, які впливають на навколишнє природне середовище, а саме питання: ядерної безпеки й радіоактивних відходів, охорони водних джерел і управління водами, моніторингу атмосферних забруднень, запобігання шумовому забрудненню, хімічного та індустріального ризику та біотехнології [2, с. 825].

Серед актів відповідної групи слід назвати Директиву Ради 96/61/ЄС про комплексні заходи щодо запобігання і контролю за забрудненням, відповідно до якої запроваджується комплексний підхід до запобігання екологічно небезпечної діяльності і ліквідації її наслідків (який розповсюджується і на авіаційний транспорт). Основною метою законодавства ЄС у галузі забезпечення якості повітря та моніторингу атмосферних забруднень є поступове скорочення викидів шкідливих речовин в атмосферу, що могло б забезпечити якісні характеристики повітря, необхідні для здоров'я людини.

Особлива увага законодавством Європейського Союзу приділяється питанням подолання шумових впливів на навколишнє природне середовище та життя і здоров'я людей. Для врегулювання цих проблем було прийнято ряд директив, зокрема, Директива Ради 80/51/ЄЕС від 20 грудня 1979 року щодо зменшення шумових викидів від надзвукових літаків. В ній відобра-